

SVATOVÍTSKÉ VARHANNÍ VEČERY

St. Vitus Organ
Evenings

2/7—30/7/2024

13. mezinárodní varhanní festival v katedrále sv. Víta
13th International Organ Festival in St. Vitus Cathedral

Festivalový katalog
Festival Catalogue

Svatovítské
varhanní večery

#KatedralaZvucne
#CathedralEthereal

OBSAH

První varhanní večer / <i>First Organ Evening</i> Olivier Penin	4
Druhý varhanní večer / <i>Second Organ Evening</i> Adam Viktora	8
Třetí varhanní večer / <i>Third Organ Evening</i> Marie Pochopová	12
Čtvrtý varhanní večer / <i>Fourth Organ Evening</i> Štefan Iláš	16
Pátý varhanní večer / <i>Fifth Organ Evening</i> Jan Doležel, Stanislav Masaryk	20

Úterý 2. července v 19 hodin
Tuesday, July 2 at 7 p.m.

PRVNÍ VARHANNÍ VEČER

First Organ Evening

Olivier Penin (Francie) – varhany / organ

Johann Sebastian Bach (1685–1750)

— Pièce d'Orgue (Fantasie G dur), BWV 572

/ Pièce d'Orgue (Fantasy G major), BWV 572

— Jesus bleibet meine Freude, chorál z kantáty č. 147

/ Jesus bleibet meine Freude, Chorale from Cantata no. 147

César Franck (1822–1890)

— Preludium, fuga a variace / Prelude, fugue and variation

Johann Sebastian Bach (1685–1750)

— Toccata a fuga d moll, BWV 565 / Toccata and fugue d moll, BWV 565

— Herzlich tut mich verlangen chor. předejhra, BWV 727

/ Herzlich tut mich verlangen, Choral prelude, BWV 727

César Franck (1822–1890)

— Chorál č. 3 a moll / Chorale no. 3 a minor

Dnešní program je věnován pouze dvěma skladatelům, ve varhanním světě z největších osobností.

Johann Sebastian Bach komponoval pro varhany po celý svůj tvůrčí život. Jeho asi 280 skladeb patří k základním kamenům varhanní literatury. **Pièce d'Orgue** je vytvořen ze tří částí. První, hravá, používá pouze pohyb v manuálu. Je vystřídána mohutným pětihlasým ricercarem, po němž na stále se opakující prodlevě d v pedálu se v manuálových hlasech rozvíjí podivuhodné předivo velice odvážných chromatických harmonických spojů.

Chorál **Jesus bleibet meine Freude** je závěrečnou částí kantáty č. 147 „Herz und Mund und Tat und Leben“, určené pro svátek Navštívení Panny Marie. Původní obsazení pro sbor a orchestr je přepsáno do varhanního partu a je velmi oblíbené a často hrané.

Toccata a fuga d moll patří k nejznámějším varhanním skladbám vůbec. Vznikla patrně v době Bachova působení jako varhaníka na dvoře vévody ve Výmaru. Její ohromující unisona na začátku skladby však hudební vědce vedla k úvahám, že dílo mohlo být původně komponováno pro housle. Hrává se však výhradně na varhany a její účinek je vždy mimořádný. Toccata je propojena bezprostředně s fugou a vrcholí virtuózním toccatovým závěrem.

Meditativní chorálová předejhra **Herzlich tut mich verlangen** (Srdečně žádám sobě) cituje v sopránovém hlase nápěv písně určené pro dobu postní, kterou Bach mnohostranně využil ve svých Matoušových pašijích.

Zakladatel francouzské romantické varhanní hudby **César Franck** se stal varhaníkem v Paříži u sv. Klotildy v roce 1859 a brzy se dočkal nového vynikajícího třímanuálového nástroje od nejvýznamnějšího francouzského varhanáře 19. století Aristida Cavaillé-Colla. Jeho nádherný zvuk ho inspiroval mezi léty 1860 a 1862 ke kompozici Šesti skladeb, které tvoří základní kameny francouzské romantické varhanní hudby a staly se inspirací pro všechny jeho následovníky. V mohutných plenových skladbách jako je Grande Pièce Symphonique nebo Final vytvořil základy francouzského varhanního symfonického stylu. Ve skladbách komorního zvuku využil krásně intonovaných sólových rejstříků. K nim patří i **Preludium, fuga a variace**. Jemné a zpěvné preludium vystřídá fuga, která tvoří dynamický vrchol skladby a přechází bezprostředně do závěrečné variace, ve které se vrací skladatel hudebně zpátky k preludiu. Variaci tvoří pouze perlivé šestnáctiny doprovodného hlasu při zachování zpěvné melodie preludia.

Na konci života vytvořil Franck rozsáhlé Tři chorály jako svou hudební závěť. Chorální melodie nepřejal, ale jsou jeho vlastními výtvary. Závěrečný z nich, **Chorál a moll**, je poslední skladbou, kterou Franck dokončil. Sám si ji ještě zvukově vyzkoušel u sv. Klotildy, ale po úrazu na ulici na podzim 1890 vzápětí zemřel.

Today's programme is dedicated to just two composers, two of the greatest personalities of the organ world.

Johann Sebastian Bach composed music for the organ throughout his

entire creative life. His compositions, numbering around 280, rank among the cornerstones of organ literature. **Pièce d'Orgue** is made up of three parts. The first, playful, part uses only the manuals. This is followed by a powerful five-voice *ricercar*, after which, a marvellous blend of extremely bold chromatic harmonic couplings develops in the manual voices over the constantly repeating drone of the D on the pedalboard.

The chorale **Jesus bleibet meine Freude** is the final part of cantata No. 147 Herz und Mund und Tat und Leben, intended for the Feast of the Visitation of the Virgin Mary. The original scoring for choir and orchestra is transcribed into an organ part and is very popular and often performed.

The Toccata and Fugue in D minor is one of the most famous organ compositions of all time. It was probably composed during Bach's tenure as organist at the court of the Duke of Weimar. Its stunning unison at the beginning of the piece has, however, led musicologists to speculate that the work may have originally been composed for violin. Nevertheless, it is played exclusively on the organ and the effect it has on the audience is always extraordinary. The Toccata is connected directly to the Fugue and culminates in a virtuoso Toccata ending.

In the meditative chorale prelude **Herzlich tut mich verlangen** (I do desire dearly), the soprano voice includes interpretation of the melody of a song intended for the Lenten season, one which Bach made versatile use of in his St. Matthew Passion.

César Franck, the founder of French Romantic organ music, was appointed organist of St. Clotilde in Paris in 1859 and soon received a superb new three-manual instrument built by Aristide Cavaillé-Coll, the foremost French organ builder of the 19th century. Its beautiful sound inspired him between 1860 and 1862 to compose the Six Pieces, which form the cornerstones of French Romantic organ music and became a source of inspiration for all those who followed him. In massive plenary works such as the Grand Piece Symphonique and Final, he created the foundations of the French symphonic style for organ. Franck used beautifully intoned solo registers in his chamber works. These also include **Prelude, Fugue and Variation**. The gentle and melodious Prelude is followed by the Fugue, which forms the dynamic climax of the work and moves immediately into the final Variations, in which the composer returns musically to the Prelude. Variation consists only of the sparkling semiquavers of the accompanying voice while preserving the tuneful melodies of the Prelude.

At the end of his life, Franck composed the extensive Three Chorales as his musical last will and testament. The chorale melodies were not taken over from elsewhere, but are his own creations. The final of these, the **Chorale in A minor**, is the last composition which Franck completed. He himself gave it a sound test at the church of St. Clotilde, but he died soon after having been involved in an accident in the street in the autumn of 1890.

Olivier Penin se narodil v roce 1981. Pochází z bretaňského Caen. Studoval v Paříži u Davida Noël-Hudsona. Roku 2012 byl jmenován titulárním varhaníkem pařížského chrámu St. Clotilde et Sainte Valère, památném celoživotním působením Césara Francka a vynikajícími varhanami z dílny Aristida Cavaillé-Colla. Peninův rozsáhlý repertoár obsahuje varhanní hudbu od 17. století do současnosti. Zvláštní pozornost věnuje dílu svého slavného předchůdce Césara Francka. Jeho kompletní varhanní dílo nahrál v roce 2022 na 3 CD. Koncertuje po celém světě. Vystoupil v Německu, Belgii, Holandsku, Polsku, Rakousku, Rusku, Mexiku a Japonsku. Často vystupuje s orchestrem a k jeho repertoáru patří Varhanní koncert Francis Poulenc, III. symfonie „varhanní“ Camilla Saint-Saëns i Händelovy koncerty. Vedl mezinárodní interpretační kurzy v Anglii, Jižní Koreji, Polsku a Chorvatsku.

Olivier Penin was born in 1981. He comes from the town of Caen in Brittany and studied in Paris under David Noël-

Hudson. In 2012, he was appointed titular organist of St. Clotilde et Sainte Valère in Paris, a church memorable for the lifelong work of César Franck and the superb organ built by Aristide Cavaillé-Coll. Penin's extensive repertoire includes organ music from the 17th century to the present day. He focuses in particular on the work of his famous predecessor César Franck, having recorded his complete organ works on 3 CDs in 2022. He gives concerts all over the world and has performed in Germany, Belgium, Holland, Poland, Austria, Russia, Mexico and Japan. He often performs with orchestra and his repertoire includes Francis Poulenc's Organ Concerto, Camille Saint-Saëns' Symphony No. 3 the "Organ Symphony" and concertos by Handel. He has led international masterclasses in England, South Korea, Poland and Croatia.

Úterý 9. července v 19 hodin
Tuesday, July 9 at 7 p.m.

DRUHÝ VARHANNÍ VEČER

Second Organ Evening

Adam Viktora – varhany / organ

Johann Sebastian Bach (1685–1750)

- Fantasie G dur, BWV 572 / *Fantasy G major, BWV 572*
- Erbarm' dich mein, o Herre Gott, BWV 721 chorálová předejhra
/ *Choral prelude Erbarm' dich mein, o Herre Gott, BWV 721*

Robert Schumann (1810–1856)

- Fuga č. 4 z cyklu Šest fug na B.A.C.H. op. 60
/ *Fugue no. 4 from the cycle Six Fugues on B.A.C.H. op. 60*

Felix Mendelssohn-Bartholdy (1809–1847)

- Preludium a fuga e moll op. 35 č. 1 varhanní transkripce Christoph Bossert
/ *Prelude and fugue e minor op. 35 no. 1 organ transcription Christoph Bossert*

Bedřich Antonín Wiedermann (1883–1951)

- Notturmo
- Impetuoso

Johann Sebastian Bach je vrcholným představitelem barokní hudby a hudebního umění vůbec. Velkou pozornost věnoval tvorbě pro varhany. V době, kdy zastával místo varhaníka na vévodském dvoře ve Výmaru, napsal třídílnou **Fantasii G dur**. Její tři díly jsou ostře kontrastní. První radostný, určený jen manuálu, je vystřídán pětihlasým *ricercarem* a podivuhodnými harmonickými spoji v závěrečném dílu. V chorálové předejře **Erbarme dich** (Smiluj se nade mnou, Pane) je prostý chorální nápěv doprovázen pouze tichými opakovanými akordy.

Šest fug na B A C H velkého německého romantického skladatele **Roberta Schumanna** jsou autorovým jediným varhanním dílem. Všechny fugy na jedno téma jsou zcela kontrastní charakterem zpracování a tvoří vyvážený kompoziční celek. Čtvrtá fuga využívá daného tématu v retrogradní podobě.

Všestranně nadaný **Felix Mendelssohn-Bartholdy** začal komponovat už v chlapeckém věku. Působil jako dirigent a koncertní klavírista. Od mládí také hrál na varhany a později vystupoval na varhanních koncertech v Německu a Anglii. Napsal pro tento nástroj tři preludia a fugy, šest sonát a řadu drobnějších děl. Jeho skladatelský projev využívá rád ve varhanní tvorbě polyfonních postupů, ovlivněných barokní hudbou. Ty jsou patrné i v jeho klavírním op. 35. Proto **Preludium a fuga e moll op. 35 č. 1** ve varhanní transkripci Christoph Bosserta znamenitě na královský nástroj zní.

Nejvýznamnějším českým varhaníkem a pedagogem první poloviny 20. století

byl **Bedřich Antonín Wiedermann**. Byl dlouholetým profesorem na Pražské konzervatoři, později na Akademii múzických umění a prvním naším varhanním virtuózem, který koncertoval v cizině. Napsal přes 80 varhanních skladeb v pozdně romantickém stylu. Lyrické třídílné **Notturmo** vzniklo v roce 1942. Virtuózní **Impetuoso** (v překladu bouřlivě, prudce, dravě) se jako jediné odlišuje stylově od ostatních Wiedermannových skladeb a lze u něj zaznamenat ohlas neoklasicismu třicátých let 20. století.

Johann Sebastian Bach is the supreme representative of Baroque music and musical art in general. He devoted a great deal of his attention to compositions for organ. While he was organist at the ducal court in Weimar, he wrote the three-part **Fantasia in G major**. Its three parts contrast sharply with each other. The first joyful one, intended only for the manual, is replaced by a five-voice *ricercar* and strange harmonic couplings in the final part. In the chorale prelude **Erbarme dich** (Have Mercy on me, O Lord), the simple chorale chant is accompanied only by quiet repeated chords.

Six Fugues on B A C H by the great German Romantic composer **Robert Schumann** are the composer's only organ works. All the fugues on a single theme are wholly contrasting in character and form a balanced compositional whole. The fourth fugue uses the given theme in retrograde form.

The multi-talented **Felix Mendelssohn-Bartholdy** already began composing as

a boy. He worked as a conductor and concert pianist. He also played the organ from a young age and later performed at organ concerts in Germany and England. He wrote Three Preludes and Fugues, six sonatas and a number of smaller works for this instrument. His compositional expression likes to use polyphonic techniques influenced by Baroque music in his organ works. These are also evident in his piano op. 35. This is why the **Prelude and Fugue in E minor Op. 35 No. 1** transcribed for organ by Christoph Bossert sounds exquisite on the King of Instruments.

The most important Czech organist and teacher of the first half of the 20th century was **Bedřich Antonín**

Wiedermann. He was a professor at the Prague Conservatory for many years, later at the Academy of Performing Arts and the first of our organ virtuosos to perform concerts abroad. He wrote over 80 organ pieces in the late Romantic style. The lyrical three-part **Notturmo** was written in 1942. The virtuosic **Impetuoso** (which translates as furious, violent, forceful) is the only piece which differs stylistically from Wiedermann's other compositions, and in it, we find echoes of the Neoclassicism of the 1930s.

Adam Viktora studoval varhany na konzervatoři v Plzni a na AMU v Praze. Vyučuje varhanní hru na konzervatoři v Plzni a historicky poučenou interpretaci na hudební fakultě AMU. Je uměleckým vedoucím a dirigentem souborů Ensemble Inégal a Pražští barokní sólisté, s kterým koncertuje po celé Evropě i na významných festivalech (Utrecht, Brugge, Londýn, Lipsko, Regensburg, Stockholm). Zasloužil se o znovuobjevování skladeb českého barokního mistra Jana Dismase Zelenky, jehož díla pravidelně provádí a natáčí na CD. Je také zakladatelem Českého varhanního festivalu.

Adam Viktora studied organ at the Conservatory in Pilsen and at the Academy of Performing Arts in Prague. He teaches organ at the Conservatory in Pilsen and Historically Informed Interpretation at the Faculty of Music

at the Academy of Performing Arts. He is the artistic director and conductor of Ensemble Inégal and the Prague Baroque Soloists, with whom he performs throughout Europe and at major festivals (Utrecht, Bruges, London, Leipzig, Regensburg and Stockholm). He has been instrumental in rediscovery of the works of the Czech Baroque master Jan Dismas Zelenka, whose works he regularly performs and records on CD. He is also the founder of the Czech Organ Festival.

Úterý 16. července v 19 hodin
Tuesday, July 16 at 7 p.m.

TŘETÍ VARHANNÍ VEČER

Third Organ Evening

Marie Pochopová – varhany / organ

Maurice Duruflé (1902–1986)

- Preludium, Adagio a chorál s variacemi na Veni Creator op. 4
/ *Prélude, Adagio et Choral Varié op. 4*
- Siciliana ze Suity op. 5 / *Sicilienne, from Suite op. 5*
- Mše „Cum jubilo“ pro baryton sólo, jednohlasý mužský sbor a varhany op. 11
/ *Missa "Cum jubilo" for baritone, chorus and organ op. 11*
- Preludium a fuga na jméno ALAIN op. 7 / *Prélude et Fugue sur le nom d'Alain op. 7*

Jehan Alain (1911–1940)

- Litanie / *Litanies*

Vynikající francouzský varhaník 20. století **Maurice Duruflé** studoval na Pařížské konzervatoři. Působil jako asistent Louise Vierna v Notre Dame a vypomáhal Charlesi Tournemirovi u sv. Klotildy na varhany, památné působením Césara Francka. V roce 1929 se stal varhaníkem chrámu St. Etienne-du-Mont a setrval tam až do roku 1975, kdy následkem těžké autonehody musel svou činnost ukončit. Jako skladatel se vyznačoval ke svým kompozicím enormní kritičností. Notový text stále předělával a vylepšoval. Proto nezanechal mnoho děl. Mimo rozsáhlého Requiem žijí z jeho skladatelského odkazu především díla varhanní, ovlivněná impresionismem, barevností francouzských varhan a nápaditým využitím gregoriánského chorálu. Triptych **Preludium, Adagio a chorál** s variacemi na Veni Creator Spiritus byl dokončen v roce 1930 a věnován Louisi Viernovi. Z třívěté Suity op. 5 je **Siciliana** lyrickou volnou větou mezi mohutným Preludiem a brilantní závěrečnou Toccadou. Ve Mši pro sólový baryton, jednohlasý mužský sbor a varhany je vokální linka inspirována chorální **mší „Cum jubilo“**, určenou ke svátku Panny Marie. Původní skladba z roku 1966 je s doprovodem orchestru, verze pouze s varhanním doprovodem vznikla o rok později. **Preludium a fuga na jméno ALAIN** byla napsána za druhé světové války jako památka na předčasně zemřelou oběť válečného běsnění.

Jehan Alain byl ve varhanní hře žákem Marcela Duprého a velkou nadějí francouzské hudby. Je velice osobitým autorem invenčně bohatých varhanních skladeb většinou kratšího rozsahu. Jeho

život byl přerván v 29 letech. Padl na začátku II. světové války v roce 1940. Jeho **Litanie** stálým opakováním hlavního tématu a strnou gradací v závěru dosahují neselhávajícího účinku. Ke skladbě připsal skladatel ještě moto: „Když duše křesťanská nenalézá již v zoufalství nových slov, aby prosila snažně Boha o milosrdenství, opakuje neustále s vroucí vírou tutéž prosbu. Rozum dosahuje své hranice. Jedině víra pokračuje dále ve svém vzestupu.“

The outstanding 20th century French organist **Maurice Duruflé** studied at the Paris Conservatory. He served as assistant to Louis Vierne at Notre Dame and assisted Charles Tournemire on the organ at St. Clotilde, memorable for the work of César Franck. He became organist of St. Etienne-du-Mont in 1929 and remained there until 1975, when a serious car accident forced him to retire. As a composer, he was characterised by being extremely critical of his compositions. He was constantly reworking and improving the sheet music. This is why he did not leave many works. Apart from the extensive Requiem, his compositional legacy lives on mainly in his organ works, influenced by Impressionism, the colourfulness of French organs and imaginative use of Gregorian chant. The triptych **Prelude, Adagio and Chorale** with Variations on Veni Creator Spiritus was completed in 1930 and dedicated to Louis Vierne. From the Suite in three movements Op. 5, **Siciliana** is a lyrical free movement between the monumental Prelude and the brilliant final Toccata. In the Mass for solo baritone, unison male choir and organ, the vocal line is inspired by the

choral **Mass “Cum jubilo”**, intended for the feast of the Virgin Mary. The original composition from 1966 has an orchestral accompaniment, the version with organ accompaniment only was written a year later. **Prélude et Fugue sur le nom d'Alain** was written during the Second World War in memory of Duruflé's friend who was killed at a young age, victim of the ravages of war.

Jehan Alain was a pupil of Marcel Dupré in organ playing and a great hope for French music. He is a very distinctive composer of inventively varied organ compositions mostly shorter in scope. His life was cut short at the age of 29. He was killed at the beginning of the Second World War in 1940. His **Litanies** achieve an unfailing effect through their constant repetition of the main theme and steep gradation at the end. The composer added a motto to the piece: “When the Christian soul no longer finds new words in its distress to implore God's mercy, it repeats ceaselessly and with a vehement faith the same invocation. Reason has reached its limit. Alone, faith continues its ascent.”

Marie Pochopová studovala varhanní hru na Pražské konzervatoři, hudební fakultě AMU i na Katolické vysoké škole duchovní hudby v Regensburgu v rámci stáže. Zúčastnila se mnoha mezinárodních varhanních kurzů pod vedením renomovaných pedagogů. V roce 2011 získala 2. cenu na soutěži Bachův varhanní podzim v Brně a roku 2016 2. cenu na soutěži Nadace Bohuslava Martinů v oboru cembalo. Věnuje se interpretaci staré hudby i hře na cembalo. Od roku 2013 je varhanicí Univerzity Karlovy a od roku 2019 dramaturgyní hudebních projektů Arcibiskupství pražského.

Marie Pochopová studied organ at the Prague Conservatory, the Faculty of Music at the Academy of Performing Arts in Prague and at the College of Catholic Church Music and Musical Education in Regensburg as part of an

internship. She has participated in many international organ courses under the guidance of renowned teachers. In 2011, Pochopová won 2nd prize at the Bach Autumn Organ Competition in Brno and in 2016, 2nd prize at the Bohuslav Martinů Foundation Competition in the discipline harpsichord. She devotes her time to interpretation of early music and playing the harpsichord. She has been the organist at Charles University since 2013 and dramaturge of the musical projects of the Archdiocese of Prague since 2019.

Úterý 23. července v 19 hodin
Tuesday, July 23 at 7 p.m.

ČTVRTÝ VARHANNÍ VEČER

Fourth Organ Evening

Štefan Il'aš (Slovensko) – varhany / organ

Franz Schmidt (1874–1939)

— Preludium a fuga D dur (Halleluja), ze Čtyř malých preludií

/ *Prelude and fugue D major (Halleluja), from Four little preludes*

Max Reger (1873–1916)

— Canon–Gigue–Canzonetta–Scherzo z Šesti trií op. 47

/ *Canon–Gigue–Canzonetta–Scherzo from Six trios op. 47*

Samuel Hvozdík (nar. 1993)

— Magma

Robert Schumann (1810–1856)

— Studie pro pedálový klavír op. 56 (č. 1,2,3,4)

/ *Studies for the Pedal Piano op. 56 (no. 1,2,3,4)*

César Franck (1822–1890)

— Prière (Modlitba)

Franz Schmidt (1874–1939)

— Toccata

Franz Schmidt se narodil v Bratislavě v maďarsko-rakouské rodině a od svých čtrnácti let žil ve Vídni. Studoval hru na violoncello a skladbu. Působil jako cellista v Dvorní opeře, později jako profesor a rektor vídeňské Hudební akademie. Je skladatelem klasicko-romantické tradice, autorem čtyř symfonií a oratoria Kniha se sedmi pečeti. V Rakousku je velice ceněn. **Preludium a fuga D dur** je součástí Malých preludií a fug z roku 1928, **Toccata** vznikla o čtyři roky dřív.

Zajímavým typem skladatele na přelomu 19. a 20. století, který využíval pozdně romantických harmonických postupů s přemírou chromatiky k tvorbě varhanních skladeb v barokních formách jako je preludium, fuga nebo ciacona, je **Max Reger**. V **Šesti triích op. 47** z roku 1900 používá tři hlasy, hrané na dvou různých manuálech a pedálu k vytvoření kontrastních skladeb menšího rozsahu a komorního zvuku.

V Košicích a později i v Bratislavě vystudoval varhanní hru **Samuel Hvozdík**. Zúčastňuje se skladatelských soutěží. Získal 1. cenu v Soutěži slovenských konzervatoří (2013) a 2. cenu na Mezinárodní skladatelské soutěži Generace (2019). Při kompozici využívá moderních postupů i elektroniky. Napsal skladby s názvy Gravitace, Na mene nezáleží nebo In infinitum.

Okolo roku 1800 vznikl pokus spojit klavír s přidaným pedálem kvůli rozšířenému využití ovládní basových tónů. Nápad se příliš neujal, ale **Robert Schumann** tomuto dnes zapomenutému nástroji věnoval dva cykly skladeb, které se v současnosti provádějí výhradně na varhany. Poetická dílka nezapřou

původní autorovu představu klavírního zvuku.

Když se **César Franck** stal v roce 1859 varhaníkem nového pařížského kostela v novogotickém slohu sv. Klotildy, brzy mu postavil vynikající varhanář Aristide Cavaillé-Coll nový nástroj, který skladatele inspiroval ke vzniku Šesti skladeb v letech 1860–1862. Předposlední z nich je **Prière** (Modlitba), rozsáhlé lyrické dílo meditativního charakteru.

Franz Schmidt was born in Bratislava to a Hungarian-Austrian family and lived in Vienna from the age of 14. He studied cello and composition. He worked as a cellist at the Court Opera and later as professor and rector of the Vienna Academy of Music. He is a composer in the Classical-Romantic tradition, author of four symphonies and the oratorio The Book with Seven Seals. Schmidt is highly regarded in Austria. The **Prelude and Fugue in D major** is part of the Little Preludes and Fugues written in 1928, the **Toccata** was written four years earlier.

An interesting type of composer at the turn of the 19th and 20th centuries, who used late Romantic harmonic techniques with an excess of chromaticism to create organ pieces in Baroque forms such as the prelude, fugue or chaconne, is **Max Reger**. In the **Six Trios, Op. 47** written in 1900, he uses three voices, played on two different manuals and pedalboard, to create contrasting pieces smaller in scale and with a chamber sound.

Samuel Hvozdík studied organ in Košice and later in Bratislava. He takes part in competitions for composers. He won

1st prize at the Slovak Conservatory Competition (2013) and 2nd prize at the Generation International Competition for Composers (2019). In his compositions, Hvozďík uses modern techniques and electronics. He has written compositions called Gravity, The Name Doesn't Matter, and In Infinitum.

Sometime around 1800, an attempt was made to combine the piano with an added pedalboard because of the widespread use of bass notes. The idea did not really catch on, but **Robert Schumann** dedicated two cycles of works to this now forgotten instrument, which are nowadays performed exclusively on the organ. These poetic pieces unmistakably reflect the

composer's original idea of using a piano sound.

When **César Franck** became organist of the new Parisian church of St. Clotilde in the Neo-Gothic style in 1859, a new instrument was soon built for him by the outstanding organ builder Aristide Cavaillé-Coll, which inspired the composer to write Six Pièces in 1860–1862. The penultimate of these is **Prière** (Prayer), an extensive lyrical work of a meditative nature.

Štefan Il'áš studoval varhany na konzervatoři v Košicích, na německých Vysokých hudebních školách v Mnichově a Sársku a absolvoval studijní pobyt na Institutu umění v Toulouse. Mezi jeho pedagogy patří Bernhard Haas, Michel Bouvard, Jan Willem Jansen, Bernadetta Šuňavská, Emilia Dzemjanová. Mistrovské kurzy absolvoval pod vedením Jona Laukvika, Jeana Guillou, Daniela Rotha, Jürgena Essla, Louise Robillarda a dalších. Je dramaturgem Mezinárodního varhanního festivalu Ivana Sokola. Pravidelně rozvíjí bohatou koncertní činnost doma i v zahraničí.

Štefan Il'áš studied organ at the Conservatory in Košice, at the German University of Music and Performing Arts in Munich and University of Music Saarland as well as taking part in a foreign study programme at the

Higher Institute of Arts and Design in Toulouse. His teachers include Bernhard Haas, Michel Bouvard, Jan Willem Jansen, Bernadetta Šuňavská, Emilia Dzemjanová. He has attended masterclasses under the tutelage of Jon Laukvik, Jean Guillou, Daniel Roth, Jürgen Essel, Louis Robillard and others. He is the dramaturge of the International Organ Festival of Ivan Sokol. He regularly performs a wide variety of concerts at home and abroad.

Úterý 30. července v 19 hodin
Tuesday, July 30 at 7 p.m.

PÁTÝ VARHANNÍ VEČER

Fifth Organ Evening

Jan Doležel – varhany, / organ
Stanislav Masaryk – trubka / trumpet

Leoš Janáček (1854–1928)

— Předehra / *Overture*

Benedetto Marcello (1686–1739)

— Koncert d moll pro hoboj a orchestr (Allegro-Adagio-Allegro)

/ *Concerto for oboe and orchestra in d minor*

Leoš Janáček (1854–1928)

— Varyto

Max Reger (1873–1916)

— Canzonetta a moll z op. 47/3 / *Canzonetta a minor op. 47/3*

César Franck (1822–1890)

— Chorál E dur / *Chorale E major*

Vojtěch Esterle (nar. 1987)

— chorálová předehra „Svaté Boží požehnání“

/ *Chorale Prelude „Svaté Boží požehnání“*

Leoš Janáček (1854–1928)

— Chorální fantasie / *Chorale Fantasy*

Georg Philipp Telemann (1681–1767)

— Sonata de concert D dur (Moderato e grazioso–Largo–Vivace)

/ *Sonata de concert in D major*

Ačkoliv byl **Leoš Janáček** dlouholetým ředitelem varhanické školy v Brně, tvorbě pro varhany se příliš nevěnoval.

Předehra, Varyto a Chorální

fantasie jsou tři skladby, kterými jedenáctiletý Janáček absolvoval Pražskou varhanickou školu. Chorální fantasii si sám zahrál na veřejné absolventské zkoušce 23. 7. 1875. Je poctou řediteli kůru augustiniánského kláštera na Starém Brně Pavlu Křížkovskému, pod jehož vedením jako jedenáctiletý choralista začínal svoji hudební dráhu. Tématem skladby je závěrečný chorál z Křížkovského kantáty „Sv. Cyril a Metoděj“.

Benedetto Marcello pocházel z Benátek a byl šlechtického původu. Vystudoval práva, hudbu jen soukromě. Působil jako právník. Napsal velké množství skladeb – opery, oratoria, kantáty a další instrumentální díla. **Třívěťý koncert** je psán původně pro hoboj, ale trumpetisty je při menším počtu barokních sólových originálních skladeb vyhledáván a prováděn ve verzi v c moll.

Významný německý novoromantický skladatel **Max Reger** napsal pro varhany řadu rozsáhlých děl (7 chorálních fantasií, dvě sonáty), ale i drobnějších kompozic. **Canzonetta a moll** je z cyklu Šest trií.

César Franck působil v Paříži jako varhaník a později jako profesor Pařížské konzervatoře. Jako skladatel má zakladatelský význam pro francouzskou hudbu 19. století. Jeho 12 varhanních děl tvoří základní kameny romantické varhanní hudby. V poslední roce života napsal Tři chorály, svou skladatelskou závěť. První z nich, E dur, okouzluje svou

harmonickou vynalézavostí a stavebným skloubením do pevného tvaru. Chorálové motivy jsou vytvořeny autorem samým.

V Plzni na konzervatoři vystudoval klavír a na pražské AMU skladbu **Vojtěch Esterle**. Působí jako zástupce ředitele na ZUŠ Střezina v Hradci Králové. Jeho varhanní skladby zazněly i v Německu a Polsku. Tři kánony provedl v Praze orchestr Berg.

Rodák z Magdeburku **Georg Philipp Telemann** byl v hudbě samoukem. Studoval práva na univerzitě v Lipsku. I přes odpor rodiny, která hudbě nepřála, se sám naučil hrát na řadu nástrojů. Jeden čas byl ředitelem lipské opery, aby nakonec zakotvil v Hamburku, kde působil skoro padesát let jako ředitel hudby v pěti hlavních hamburských kostelích. Početné skladatelské dílo bylo za jeho života velmi ceněno a bylo mnohem známější než Bachovo. **Sonata de concert** je jednou z mnoha desítek instrumentálních opusů.

Although **Leoš Janáček** was the director of the organ school in Brno for many years, he did not devote much of his time to composition of works for the organ. **Overture, Varyto** and **Choral Fantasy** are the three compositions with which the twenty-one-year-old Janáček graduated from the Organ School in Prague. He played Choral Fantasy himself at the public graduation rehearsal on 23 July 1875. This is a tribute to the director of the choir of the Augustinian monastery in Old Brno, Pavel Křížkovský, under whose guidance he began his musical career as an eleven-year-old chorister. The theme of the composition is the final chorale

from Křížkovský's cantata "St. Cyril and Methodius".

Benedetto Marcello came from Venice and was of noble birth. He studied law and devoted his time to music only privately. He worked as a lawyer. He wrote a large number of compositions – operas, oratorios, cantatas and other instrumental works. Marcello's concerto in three movements was originally written for oboe, but due to the fact that there are fewer original Baroque solo pieces, it is sought after and performed by trumpeters in c minor.

The eminent German neo-romantic composer **Max Reger** wrote a number of extensive works for organ (7 choral fantasias and two sonatas), as well as smaller compositions. The **Canzonetta in A minor** is part of the Six Trios cycle.

César Franck worked in Paris as an organist and later as a professor at the Paris Conservatory. As a composer, he played a pivotal role in the foundation of French music of 19th century. His 12 organ works form the cornerstones of Romantic organ music. In the last year of his life, Franck wrote Three Chorales, his last will and testament as a composer. The first of these, in E major, captivates the listener with its harmonic inventiveness and its structural integration into a solid form. The chorale motifs are created by the composer himself.

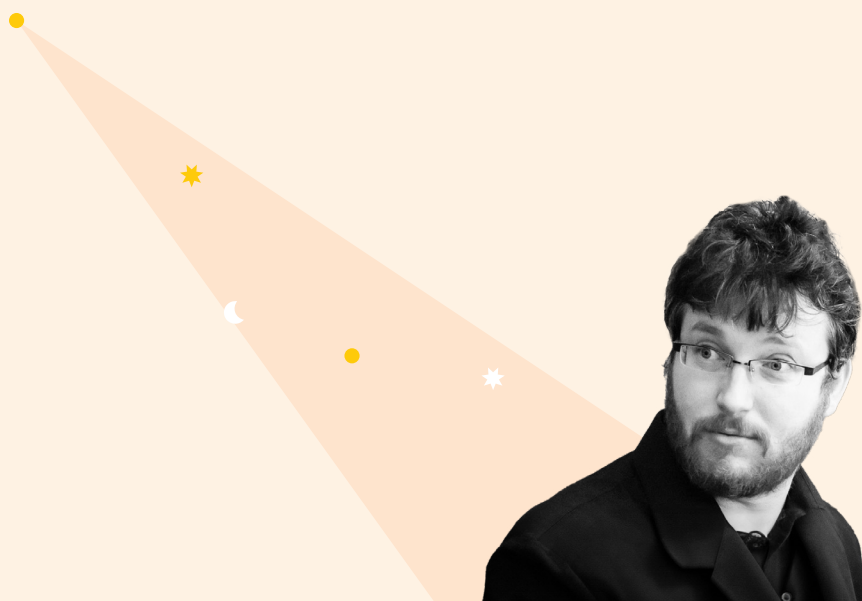
Vojtěch Esterle studied piano at Pilsen Conservatory and composition at the Academy of Performing Arts in Prague. He is deputy head of the Střezina Primary Art School in Hradec Králové. His organ compositions have also been performed in Germany and

Poland. His composition Three Canons was performed in Prague by the Berg Orchestra.

Georg Philipp Telemann, a native of Magdeburg, taught himself music. He studied law at the University of Leipzig. Despite his family's aversion to music, he taught himself to play a number of instruments. For a time, he was director of the Leipzig Opera before finally settling in Hamburg, where he worked for almost fifty years as director of music in five of the main churches in the city. The composer's numerous works were highly regarded during his lifetime and were much better known than those of Bach. The **Sonata de concert** is one of many dozens of instrumental opuses.

Jan Doležel vystudoval varhany na konzervatoři v Plzni a vstoupil na pražskou AMU. Po roce studia odešel do Německa a pokračoval na Vysoké hudební škole v Lübecku a Würzburgu, kde po absolutoriu od roku 2012 zakotvil jako pedagog varhanní hry. Od roku 2018 působí na Univerzitě v Erlangen, kde také řídí univerzitní symfonický orchestr. Na koncertech v poslední době uvedl všechna závažná díla Maxe Regera, věnuje se varhanním skladbám Oliviera Messiaena a nezapomíná ani na české autory. Svatováclavský triptych Vítězslava Nováka provedl v mnoha německých městech (Konstanz, Erfurt, Hamburk, Göttingen), ale věnuje se i dalším českým autorům.

Jan Doležel studied organ at the Conservatory in Pilsen and then enrolled in the Academy of Performing Arts in Prague. After one year of study, he went to Germany and continued his education at the University of Music in Lübeck and Würzburg, where after graduation he stayed on to teach organ from 2012 on. Doležel has worked at the University of Erlangen since 2018, where he also directs the university symphony orchestra. In recent concerts, he has performed all the major works of Max Reger, devoting his attention to the organ works of Olivier Messiaen whilst at the same time not forgetting Czech composers. He has performed the St. Wenceslas Triptych by Vítězslav Novák in many German cities (Konstanz, Erfurt, Hamburg and Göttingen), but also focuses on other Czech composers.

Stanislav Masaryk je rodákem ze slovenských Gbel. Hraje na trubku od devíti let. Vystudoval konzervatoř a Vysokou školu múzických umění v Bratislavě. Na soutěžích získal I. ceny v Košicích a na mezinárodní soutěži Žestě Brno roku 2017 spolu s titulem absolutního vítěze. Jako trumpetista působil v Bratislavě v hot-jazzovém orchestru, v Symfonickém orchestru slovenského rozhlasu a v orchestru opery Slovenského národního divadla. Dva roky byl v Praze I. trumpetistou orchestru Národního divadla a od září 2020 je ve stejné pozici členem České filharmonie.

Stanislav Masaryk was born in the Slovakian town of Gbely. He has been

playing the trumpet since the age of nine and graduated from the Conservatory and the Academy of Performing Arts in Bratislava. Masaryk won first prize at the competition in Košice and at the International Interpretative Competition for Wind Instruments Brno 2017 together with the title of absolute winner. He has worked as a trumpeter in Bratislava in the hot-jazz orchestra, in the Slovak Radio Symphony Orchestra and in the Orchestra of the Opera Ensemble at the Slovak National Theatre. He held the position of 1st trumpet for two years in the National Theatre Orchestra in Prague and has been a member of the Czech Philharmonic Orchestra in the same position since September 2020.

Texty: Jan Hora

Překlad: Timothy John Stubbs

Foto: Archiv interpretů a Metropolitní kapituly u sv. Víta v Praze, Martin Čech, Jean M. Laffitau, René Volfík, Petra Hajska

Grafická úprava: Petr Sýkora

Vydala Metropolitní kapitula u sv. Víta v Praze,
Hrad III. nádvoří 48/2, Praha 1 – Hradčany

www.kapitula.cz

Pořadatelé/Organisers

www.varhannifestival.cz